

**Kommunstyrelsen
Socialnämnden
Vård- och omsorgsnämnden**

**Kommunfullmäktige, för
kännedom**

Granskning av Det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier

KPMG har av Nyköpings kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om ansvariga nämnder har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om ansvariga nämnder har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Granskningen inriktas på processerna assistentersättning, ersättningar för hemtjänst (LOV) och försörjningsstöd.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att ansvariga nämnder inte säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är en överhängande brist på struktur, tydlighet och systematik i det arbete som genomförs. Vissa kontrollmoment finns på plats kopplat till hemtjänstutförare eller klienter inom ekonomiskt bistånd, framför allt inför beslut/tillstånd, men i viss mån även löpande. Rådande arbetssätt finns emellertid inte dokumenterat i några av kommunens styrande dokument, inte heller hur handläggningen ska beakta eventuella välfärdsbrott.

Framtagna internkontrollplaner inkluderar välfärdsbrottslighet som område, men misslyckas med att uppnå fullgod täckning för de risker som kan tänkas uppstå. Huruvida utbildningar har genomförts varierar men en tydlig plan om vilka funktioner som ska ges möjlighet att delta saknas.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Vidareutveckla styrelsens internkontrollplan, med fortsatt fokus på området välfärdsbrottslighet.

- Ta fram ett styrdokument/strategi som tydliggör hur kommunen ska arbeta med att förebygga välfärdsbrottslighet.
- Säkerställa att välfärdsbrottslighet beaktats i de dokumenterade riktlinjer och rutiner som är styrande för handläggningen av ersättning/stöd/bidrag.
- Säkerställa att rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas vid misstankar om välfärdsbrottslighet finns på plats för de verksamheter som vid granskningstillfället saknas sådana rutiner.
- Säkerställa att samverkansarbetet vad gäller det förebyggande arbetet mot välfärdsbrottslighet genomförs utifrån en samlad strategi.
- Säkerställa att relevanta funktioner och förtroendevalda ges möjlighet att genomgå utbildningsinsatser kopplat till området välfärdsbrottslighet.

Vidare rekommenderar vi socialnämnden att:

- Vidareutveckla nämndernas internkontrollplaner, med fortsatt fokus på området välfärdsbrottslighet.

Vidare rekommenderar vi vård- och omsorgsnämnden att:

- Vidareutveckla nämndernas internkontrollplaner, med fortsatt fokus på området välfärdsbrottslighet.
- Ta fram rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas vid misstankar om välfärdsbrottslighet för hemtjänst och personlig assistans.

Granskningen översänds härmed till kommunstyrelsen, till socialnämnden och till vård- och omsorgsnämnden för yttrande **senast 2025-02-28**. Rapporten skickas även till kommunfullmäktige för kännedom.

För Nyköpings kommuns revisorer

Göran Silfverling,
ordförande

Christer Gustafsson,
vice ordförande

Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier

Rapport

Nyköpings kommun

KPMG AB

2024-11-19

Antal sidor: 22

Antal bilagor: 1

Nyköpings kommun
Granskning av det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier

2024-11-19

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte och revisionsfrågor	4
2.2	Avgränsning	5
2.3	Revisionskriterier	5
2.4	Metod	5
3	Resultat av granskningen	7
3.1	Övergripande styrning	7
3.2	Styrande underlag	9
3.3	Risکانالys och intern kontroll	14
3.4	Kontrollaktiviteter och åtgärder	16
3.5	Samverkan och kompetensstärkande insatser	19
4	Samlad bedömning och rekommendationer	21
5	Bilaga A – Granskade dokument och intervjuade funktioner	23

1 Sammanfattning

KPMG har av Nyköpings kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om ansvariga nämnder har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Syftet med granskningen har varit att bedöma om ansvariga nämnder har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Granskningen inriktas på processerna assistentersättning, ersättningar för hemtjänst (LOV) och försörjningsstöd.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att ansvariga nämnder inte säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är en överhängande brist på struktur, tydlighet och systematik i det arbete som genomförs. Vissa kontrollmoment finns på plats kopplat till hemtjänstutövare eller klienter inom ekonomiskt bistånd, framför allt inför beslut/tillstånd, men i viss mån även löpande. Rådande arbetssätt finns emellertid inte dokumenterat i några av kommunens styrande dokument, inte heller hur handläggningen ska beakta eventuella välfärdsbrott.

Framtagna internkontrollplaner inkluderar välfärdsbrottslighet som område, men misslyckas med att uppnå fullgod täckning för de risker som kan tänkas uppstå. Huruvida utbildningar har genomförts varierar men en tydlig plan om vilka funktioner som ska ges möjlighet att delta saknas.

I det följande redovisas våra bedömningar kopplat till revisionsfrågorna.

Revisionsfråga	Bedömning
Har nämnderna säkerställt att en riskanalys med inriktning på välfärdsbedrägerier, har genomförts?	I allt väsentligt
Har risken för välfärdsbedrägerier beaktats i de dokumenterade riktlinjer och rutiner som är styrande för handläggningen av ersättning/stöd/bidrag?	Nej
Har nämnderna säkerställt att förebyggande kontrollaktiviteter identifieras och utförs, dels inför utbetalning av ersättning/stöd/bidrag, dels efter utbetalning av ersättning/stöd/bidrag?	Delvis
Finns rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas vid misstankar om välfärdsbedrägeri?	Nej
Har kompetensstärkning avseende förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier tillhandahållits medarbetare och	Nej

2

chefer, i form av utbildningar samt intern och extern samverkan?

För närmare beskrivning av bakgrunden till våra bedömningar hänvisar vi till respektive avsnitt i revisionsrapporten.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Vidareutveckla styrelsens internkontrollplan, med fortsatt fokus på området välfärdsbrottslighet.
- Ta fram ett styrdokument/strategi som tydliggör hur kommunen ska arbeta med att förebygga välfärdsbrottslighet.
- Säkerställa att välfärdsbrottslighet beaktats i de dokumenterade riktlinjer och rutiner som är styrande för handläggningen av ersättning/stöd/bidrag.
- Säkerställa att rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas vid misstankar om välfärdsbrottslighet finns på plats för de verksamheter som vid granskningstillfället saknas sådana rutiner.
- Säkerställa att samverkansarbetet vad gäller det förebyggande arbetet mot välfärdsbrottslighet genomförs utifrån en samlad strategi.
- Säkerställa att relevanta funktioner och förtroendevalda ges möjlighet att genomgå utbildningsinsatser kopplat till området välfärdsbrottslighet.

Vidare rekommenderar vi socialnämnden att:

- Vidareutveckla nämndernas internkontrollplaner, med fortsatt fokus på området välfärdsbrottslighet.

Vidare rekommenderar vi vård- och omsorgsnämnden att:

- Vidareutveckla nämndernas internkontrollplaner, med fortsatt fokus på området välfärdsbrottslighet.
- Ta fram rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas vid misstankar om välfärdsbrottslighet för hemtjänst och personlig assistans.

2 Bakgrund

KPMG har av Nyköpings kommuns revisorer fått i uppdrag att granska om ansvariga nämnder har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2024.

Välfärdsbrottslighet definieras av SKR som när en extern aktör – företag eller privatperson – otillbörligen utnyttjar kommunala medel för egen vinning.

I betänkandet – *Kontroll för ökad tilltro (SOU 2020:35)* konstateras att förutsättningarna för ett mer sofistikerat och medvetet missbruk av välfärdssystemen har förbättrats under de senaste två decennierna. Faktorer som framhålls vara bidragande till detta är digitaliseringen av välfärden, ökad rörlighet av arbetskraft samt ett ökat inslag av privata utförare i välfärdssystemen.

Kommuners verksamheter innefattar flera attraktiva områden för välfärdsbedrägerier och ansvariga nämnder behöver därför tillse att det finns ett ändamålsenligt internkontrollsystem som motverkar felaktiga utbetalningar. Risker som kan föreligga i en kommun är oklara riktlinjer och kontrollrutiner för bedömning av företagets/organisationens/den enskildes kvalificering samt för beviljande av ersättning/stöd/bidrag. Det föreligger också utmaningar i vilka möjligheter och förutsättningar den enskilda handläggaren har att genomföra kontroller.

Mot bakgrund av ovan bedömer revisorerna i Nyköpings kommun att området bör granskas.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen har syftat till att bedöma om ansvariga nämnder har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Granskningen inriktas på processerna assistentersättning, ersättningar för hemtjänst (LOV) och försörjningsstöd.

Granskningen har besvarat följande revisionsfrågor:

- Har nämnderna säkerställt att en riskanalys med inriktning på välfärdsbedrägerier, har genomförts?
- Har risken för välfärdsbedrägerier beaktats i de dokumenterade riktlinjer och rutiner som är styrande för handläggningen av ersättning/stöd/bidrag?
- Har nämnderna säkerställt att förebyggande kontrollaktiviteter identifieras och utförs, dels inför utbetalning av ersättning/stöd/bidrag, dels efter utbetalning av ersättning/stöd/bidrag?
- Finns rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas vid misstankar om välfärdsbedrägeri?
- Har kompetensstärkning avseende förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier tillhandahållits medarbetare och chefer, i form av utbildningar samt intern och extern samverkan?

2.2 Avgränsning

Granskningen avser kommunstyrelsen, socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden. Representant från kompetens- och arbetsmarknadsnämnden har intervjuats som del av granskningen, men nämnden utgör inte ett för granskningen identifierat revisionsobjekt.

2.3 Revisionskriterier

Granskningen har utgått från nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §.
- Tillämpbara interna regelverk, policyer och beslut.
- Bidragsbrottslagen (2007:612). Kommunen har en skyldighet att enligt 6 § bidragsbrottslag polisanmäla fall där kommunen har anledning att anta att ett bidragsbrott begåtts.
- Lag (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen samt SFS 2019:653 Lag om ändring i lagen (2008:206) om underrättelseskyldighet vid felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen. Om det finns anledning att anta att en ekonomisk förmån eller ett ekonomiskt stöd har beslutats, betalats ut eller tillgodoräknats felaktigt eller med ett för högt belopp, ska underrättelse om detta lämnas till den myndighet eller organisation som har fattat beslutet.
- Nationell handlingsplan mot korruption ska utgöra ett stöd till den offentliga förvaltningen och bidra till att arbetet att förebygga och upptäcka korruption. Den lägger fram fem strategier för att ha ett strukturerat arbetet mot korruption: (i) förbättrad kontrollmiljö och tydligare ansvarsförhållanden, (ii) riskanalyser som bidrar till att skapa riskmedvetna organisationer, (iii) kunskap och etiska förhållningssätt, (iv) rutiner för hantering av misstankar om korruption samt (v) samverkan och läran av andras erfarenheter.
- Näringslivskoden samt skrivningar från SKR avseende förebyggande av oegentligheter.
- Eventuella avtal och avtalshandlingar som är aktuella för utvald process/flöde.
- Eventuella interna styrdokument och riktlinjer beslutade av kommunfullmäktige.

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer (se fullständig förteckning Bilaga A).

De bedömningar som avlämnas i granskningen har utgått ifrån följande bedömningsnivåer.

Samtliga intervjuade funktioner, har getts möjlighet att faktakontrollera granskningen (se Bilaga A).

3 Resultat av granskningen

3.1 Övergripande styrning

Kommunstyrelsen

Av kommunstyrelsens reglemente¹ framgår att styrelsen ska leda arbetet och samordna styrningen över kommunens verksamhet. Vidare framgår att styrelsen ska inneha uppsikt över nämndernas verksamhet och ta fram styrdokument för kommunen. Kommunstyrelsen har även ett ansvar att följa koncernen i frågor om dess verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning.

Enligt reglementet har styrelsen i uppgift att kontinuerligt följa upp de fastställda målen och delge uppföljningarna till fullmäktige i samråd med nämnderna. Inom ramen för sin uppsiktsplikt ska kommunstyrelsen säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och policyer, program och strategier som fullmäktige beslutat, de föreskrifter som kan finnas i lag eller andra författningar samt bestämmelser i angivet reglemente.

Något ansvar för att förebygga välfärdsbrottslighet framkommer inte av styrelsens reglemente.

Socialnämnden

Av socialnämndens reglemente² framgår att nämnden ansvarar för myndighetsbeslut och handläggning av ärenden. Det inkluderar även myndighetsutövning och tillsyn samt övriga huvudmannaskapsfrågor som förekommer inom nämndens ansvarsområden. Nämnden ansvarar även för revidering av riktlinjer samt utveckling och planering av verksamhetens innehåll inom sitt ansvarsområde. Dessa ansvarsområden utgörs av följande:

- Insatser kopplat till Socialtjänstlagens (2001:453) område.
- Omhändertagande av unga enl. Lag (1990:52) om vård av unga (LVU).
- Vård av missbrukare enl. Lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).
- Rådgivning i drogfrågor såsom alkoholmottagning m.m.
- Tillsyn och tillstånd som ankommer på kommunen enligt lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter.
- Ansvar och tillsyn som åvilar kommuner enligt Lag (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter.
- Tillståndsgivning samt tillsyn enligt Alkohollagen (2010:1622).
- Mottagande av asylsökande och ensamkommande flyktingbarn enl. Lag 1994:137 om mottagande av asylsökande.

¹ Reglemente för kommunstyrelsen, Dnr KK22/342

² Reglemente för socialnämnden, Dnr KK22/803

- Mottagande av nyanländ för bosättning i kommunen enligt lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning.
- Bidrag till föreningar med verksamhet som är att hänföra till nämndens ansvarsområde.
- Övriga uppgifter enligt lag eller författning vilka åligger socialnämnd och som inte uppdragits till annan nämnd att handha.

Nämnden ska, under budgetåret, kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamheten och regelmässigt delge kommunstyrelsen information om hur verksamheten utvecklas samt nämndens ekonomiska ställning.

Något ansvar för att förebygga välfärdsbrottslighet framkommer inte av nämndens reglemente.

Vård- och omsorgsnämnden

Av vård- och omsorgsnämndens reglemente³ framgår att nämnden ansvarar för myndighetsbeslut och handläggning av ärenden samt övriga huvudmannaskapsfrågor som förekommer inom nämndens ansvarsområden. Nämnden ansvarar även för revidering av riktlinjer samt utveckling och planering av verksamhetens innehåll inom sitt ansvarsområde. Dessa ansvarsområden utgörs av följande:

- Vård- och omsorgsinsatser till äldre enligt Socialtjänstlagen (2001:453).
- Vård- och omsorgsinsatser till personer med funktionsnedsättning enligt Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Socialtjänstlagen (2001:453) samt Socialförsäkringsbalken kap 51 (2010:110).
- Uppsökande verksamhet för samtliga målgrupper inom nämndens ansvarsområde.
- Bostadsanpassningsbidrag enligt Lag (2018:222) om bostadsanpassningsbidrag.
- Anhörigstöd enligt Socialtjänstlagen (2001:453).
- Kommunal hälso- och sjukvård enligt Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), inklusive medicinskt ansvarig sjuksköterska § 24 (MAS).
- Administration av kommunala pensionärsrådet, kommunala funktionshinderrådet, och kommunala anhörigrådet.

Nämnden ska, under budgetåret, kontinuerligt följa upp och utvärdera verksamheten och regelmässigt delge kommunstyrelsen information om hur verksamheten utvecklas samt nämndens ekonomiska ställning.

Något ansvar för att förebygga välfärdsbrottslighet framkommer inte av nämndens reglemente.

³ Reglemente för vård- och omsorgsnämnden, Dnr KK19/304

3.2 Styrande underlag

3.2.1 Kommunövergripande

Handlingsprogram för brottsförebyggande arbete och intern säkerhet

Kommunen har tagit fram ett handlingsprogram för brottsförebyggande arbete och intern säkerhet⁴. Detta inkluderar kommunens arbete inom området välfärdsbedrägerier. Programmet är en förlängning på kommunens "program för social hållbarhet"⁵.

I handlingsprogrammet beskrivs strukturen för kommunens arbete med brottsförebyggande och trygghetsfrämjande åtgärder, på såväl tjänstepersonsnivå (avdelningen för säkerhet och beredskap) som på politisk nivå (kommunstyrelsen). Fokusområden för kommunens brottsförebyggande och trygghetsfrämjande arbete redogörs för i programmet. Detta inkluderar följande åtta fokusområden:

1. Samverkansöverenskommelse och medborgarlöfte
2. EST – effektiv samordning för trygghet
3. Lägesbild, analys, åtgärder och utvärdering
4. Samverkan
5. Våldsprevention
6. Alkohol, narkotika, doping, tobak och spel om pengar – ANDTS
7. Skadegörelse
- 8. Välfärdsbrott**

Område åtta, välfärdsbrott stipulerar att kommunen ska arbeta för att motverka välfärdsbrott som t.ex. bidragsbrott och bedrägerier. Välfärdsbrottslighet som område har identifierats som del av den kartläggning som genomförts kopplat till Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete. Vidare redogörs för att arbetet mot välfärdsbrott ställer krav om ett samlat arbetssätt och en intern samverkan. I övrigt uppges att kommunen kommer behöva stärka sin förmåga att både upptäcka och hantera dessa händelser.

Ytterligare information kopplat till kommunens arbete mot välfärdsbrott saknas i programmet.

Riktlinjer för systematiskt säkerhetsarbete

I kommunens riktlinjer för systematiskt säkerhetsarbete⁶ framgår hur kommunen och dess anställda ska arbeta och följa upp sina verksamheter för att förebygga ohälsa och olycksfall. Risken för välfärdsbrottslighet utgör inte en del av riktlinjerna.

Välfärdsbrott redogörs inte för som del av dokumentet.

⁴ Handlingsprogram för brottsförebyggande arbete och intern säkerhet, Dnr KK24/242

⁵ Program för social hållbarhet. Dnr KK22/7

⁶ Riktlinjer för systematiskt säkerhetsarbete, 2019-03-20

Riktlinje för rekrytering

I kommunens riktlinjer för rekrytering⁷ delges vägledning för hur rekryteringar ska genomföras på ett så professionellt och lagenligt sätt som möjligt. Syftet med riktlinjerna är således att säkerställa att arbetsrättsliga lagar och förordningar följs, att ett enhetligt arbetssätt finns, och att rätt kompetens rekryteras.

Hur en rekrytering ska hanteras om rekryterande chef har en nära släktskap eller annan nära relation till den ansökande, redogörs också för i riktlinjerna. Om jävsförhållande uppstår ska rekryteringsprocessen, enligt riktlinjerna, hanteras av annan chef inom rekryterande förvaltning.

Välfärdsbrott redogörs inte för som del av dokumentet.

Vägledning om mutor och jäv

Av kommunens riktlinjer för mutor och jäv⁸ framgår att underlaget har till syfte att agera vägledande för såväl anställda som förtroendevalda. Det ingår i kommunens ansvar för sin verksamhet att informera sina anställda och förtroendevalda om de lagar som gäller och hur de ska tillämpas inom den egna organisationen. Som ett led i detta har kommunfullmäktige beslutat om specifika vägledande principer.

Riktlinjerna beskriver hur anställda och förtroendevalda ska förhålla sig i frågor om mutor och jäv, som komplement till den strafflagstiftning som finns i brottsbalken. I dokumenten förtydligas vad en muta är och vad jäv innebär, bestämmelser kring jäv/mutor och direktiv kring hur man bör agera i en sådan situation.

Riktlinjerna klargör vad som gäller för både mottagandet och givandet av gåvor samt förmåner. Detta inkluderar även information om rapportering och anmälan av gåvor och förmåner till lämplig person.

Förmåner som enligt vägledningen inte är tillåtna är följande:

- Penninggåva, presentkort och liknande som är att jämföras med kontanter.
- Penninglån, ställande av säkerhet (borgensåtagande), eftergift av fordring, amortering, ränta och liknande på villkor som inte är marknadsmässiga.
- Arbete eller leverans av varor eller tjänst för privat ändamål och på villkor som inte är marknadsmässiga.
- Något som är förenat med villkor om motprestation och inte är godkänt av arbetsgivaren.
- Dold provision.
- Förfogande över fordon, båt, fritidsbostad eller liknande för privat bruk.
- Helt eller delvis betald nöjes- eller semesterresa.
- Erbjudande som ses som allmänt oetiskt.

⁷ Riktlinje rekrytering, HR 2021-12-01

⁸ Vägledning för anställda och förtroendevalda i Nyköpings kommun om mutor och jäv, Dnr KK19/276

Situationer vid vilket jäv kan uppstå, samt verkan av jäv, redogörs också för i styrdokumentet. Ansvar för att sätta sig in i, och skapa en förståelse för lagar och riktlinjer, ligger på den anställda/ förtroendevald. Det ingår emellertid i kommunens ansvar för sin verksamhet att informera sina anställda och förtroendevalda om de lagar som gäller och hur de ska tillämpas inom den egna organisationen.

Välfärdsbrott, utöver mutor och jävssituationer, redogörs inte för som del av dokumentet.

Inköspolicy

Nyköpings kommuns inköspolicy⁹ gäller för hela kommunkoncernen, d.v.s. för kommunens styrelser, nämnder och bolag. I Nyköpings kommun är ansvaret för inköp och upphandling fördelat mellan verksamheterna och upphandlingsenheten utifrån upphandlingens värde (i förhållande till direktupphandlingsgränsen) och huruvida villkor och ramar är reglerade i ett överordnat avtal.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att kommunfullmäktiges beslut genomförs, följs upp och utvärderas. Styrelsen beslutar även om riktlinjer för kommunens inköp. Verksamheterna ansvarar för att följa upp inköpsprocessen och förbättra det egna inköpsbeteendet. Verksamheterna ansvarar även för avrop och förnyade konkurrensutsättningar på centralt tecknade avtal samt genomför direktupphandlingar. Inom ramen för detta ska varje enhet ha en utsedd inköpsamordnare. Denna utses av verksamhetschef eller bolagschef. Inköpsamordnaren agerar sedan kontaktperson mot inköps- och upphandlingsenheten.

Inköps- och upphandlingsenheten ansvarar för att säkerställa ett strategiskt helhetsperspektiv över inköpsprocesser och stödprocesser samt för att tillsammans med verksamheterna samordna, effektivisera och följa upp inköpsprocesser enligt policy och riktlinjer. Enheten ska även verka för en minimerad total kostnad och ett ökat kundvärde samt ansvarar för strategisk samordning av varu- och tjänstepphandlingar. Bolagen ska, om möjligt, delta i samordningen.

Enligt policyn ska kommunens inköpsverksamhet verkställa övergripande mål gällande offentlig upphandling som strategiskt verktyg, effektiva inköp, mångfaldiga leverantörer, rättssäker offentlig upphandling, innovationer, miljö- och djuretiska krav och sträva efter ett socialt hållbart samhälle. Enligt underlaget ska inköpsprocessen hanteras på ett hållbart sätt ur ett ekonomiskt, socialt och ekologiskt perspektiv.

Som vidare stöd i detta finns riktlinjer för direktupphandling samt en inköpshandbok som syftar till att förenkla, erbjuda stöd och göra det enklare för verksamheterna att göra rätt i samband med inköp/upphandling.

Av riktlinjerna framkommer inte hur inköp ska genomföras på ett sätt som minimerar risken för välfärdsbrottslighet.

⁹ Inköspolicy, Dnr KK15/49

3.2.2 Socialnämnden

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Ekonomiskt bistånd ska, enligt riktlinjerna¹⁰, vara ett komplement till andra socialförsäkringar samt vara till extra hjälp när andra stödformer inte räckt. Enligt nämndens mål, ska biståndet träda in som tillfälligt stöd vid korta perioder av försörjningsproblem. I styrdokumentet framgår det att riktlinjerna ska vara vägledande i att definiera vad som är skälig levnadsnivå, men med utrymme för tolkning utifrån den behovsprövning som ska göras av varje ärende enligt socialtjänstlagen.

Styrdokumentet innehåller de övergripande principer som socialarbetarna ska följa när beslut om ekonomiskt bistånd fattas. I riktlinjerna redogörs för sex övergripande principer som socialnämndens verksamheter arbetar enligt. Dessa principer utgörs av följande:

- Nyutredning av rätten till ekonomiskt bistånd
- **Förebygga felaktiga utbetalningar (FUT)**
- Arbetslinjen
- Tillgänglighet och bemötande
- Andra aspekter i arbetet med ekonomiskt bistånd
- Jämställt ekonomiskt bistånd

Kopplat till området "Förebygga felaktiga utbetalningar (FUT)" redogörs för hur, på en övergripande nivå, arbetet med att förebygga felaktiga utbetalningar ska genomföras. Enligt riktlinjerna ska felaktiga utbetalningar förebyggas genom noggranna kontroller, en tydlig information till den sökande samt genom noggrannhet i handläggningen. Fokus i kontrollerna ligger på den sökandes boendesituation, hushållsgemenskap och inkomster.

Enligt riktlinjerna behöver sökande kunna inkomma med information löpande för att vara berättigad bistånd. Vidare framhålls att kontroller av folkbokföring, bilnehav m.m. ska göras regelbundet, inte endast vid nyansökan. Mer detaljerade rutiner och arbetssätt finns att tillgå genom kommunens kvalitets- och ledningssystem.

Utöver FUT, saknar dokumentet information kopplat till hur välfärdsbrott ska hanteras inom ramen för ekonomiskt bistånd.

Riktlinjer för handläggning inom missbruks- och beroendevården

Socialnämnden har antagit riktlinjer för handläggning inom missbruks- och beroendevården¹¹, enligt 5 kap 9 § socialtjänstlagen (SoL). Vidare framkommer nämndens ansvar för att hos Förvaltningsrätten ansöka om vård enligt Lag om vård av missbrukare (LVM).

¹⁰ Socialnämndens riktlinjer för ekonomiskt bistånd, Dnr SN23/56

¹¹ Riktlinjer för handläggning inom missbruks- och beroendevården, Dnr SN13/25

Riktlinjerna ska vara vägledande och tillämpas vid handläggning av ärenden enligt SoL och LVM. Divisionerna har ansvar för att upprätta rutiner för handläggning, kopplat till riktlinjerna. Dessa rutiner har inte delgetts granskningen.

Riktlinjerna saknar information kopplat till välfärdsbrottslighet. Ytterligare riktlinjer för verksamheter under socialnämnden, som exempelvis för handläggning kopplat till ekonomiskt bistånd har inte delgetts granskningen.

3.2.3 Vård- och omsorgsnämnden

Riktlinjer för handläggning inom Vård- och omsorgsnämndens ansvarsområde

Vård- och omsorgsnämnden har antagit riktlinjer för handläggning inom sitt ansvarsområde¹², d.v.s. enligt socialtjänstlagen, LSS samt lag om bostadsanpassning. Syftet med riktlinjerna är att vägleda vid utredning och beslut, säkerställa att beslut fattas enligt samma bedömningsgrunder, garantera likställighet och rättssäkerhet samt definiera vad som är skälig levnadsnivå/goda levnadsvillkor i normalfallet i Nyköping.

Av riktlinjerna framkommer hur olika typer av insatser ska utredas, dokumenteras, beslutas och följas upp. Beslutade insatser ska följas upp en första gång med hjälp av genomförandeplan enligt framtagna datum för uppföljning (tabell återfinns i riktlinjerna) och därefter vid behov. Uppföljningen dokumenteras under rubriken "Uppföljning" i Procapita.

Riktlinjerna berör inte explicit välfärdsbrottslighet som område.

3.2.4 Bedömning

Vår bedömning är att risken för välfärdsbedrägerier inte i tillräcklig omfattning beaktats i de dokumenterade riktlinjer och rutiner som är styrande för handläggningen av ersättning/stöd/bidrag.

Styrande dokument finns på plats på såväl kommunövergripande nivå, som för socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden. Dessa styrande dokument berör allt från kommunens brottsförebyggande arbete till inköp. Kopplat till välfärdsbrottslighet som område återfinns detta i princip uteslutande i kommunens handlingsprogram för brottsförebyggande arbete och intern säkerhet. De styrande dokumenten redogör framför allt för aspekter som tangerar välfärdsbrott, eller kan sägas utgöra del av välfärdsbrottslighet (som mutor och jäv), men området som sådant saknas i övrigt.

Socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden innehar riktlinjer för handläggning, där fokus ligger på vägledning för handläggare vid utredning samt beslut. För vård- och omsorgsnämndens riktlinjer framkommer även hur beslut om insats ska följas upp. Socialnämndens riktlinjer utgörs av riktlinjer för handläggning inom missbruks- och beroendevården. Riktlinjer för handläggning inom ekonomiskt bistånd saknas. Sammantaget kan vi konstatera att det saknas underlag om hur kommunen ska arbeta mot välfärdsbrottslighet, samt för hur handläggningen ska beakta välfärdbedrägerier som område. Det är viktigt att handläggning av ersättning/stöd/bidrag innefattas av tydliga dokumenterade riktlinjer och rutiner som synliggör risken för

¹² Riktlinjer för handläggning, Vård- och omsorgsnämnden, Dnr VON23/8

välfärdsbedrägerier. Detta i syfte att säkerställa att eventuella risker och felaktigheter beaktas inom ramen för handläggningen.

3.3 Riskanalys och intern kontroll

Inom Nyköpings kommunverksamheters internkontrollplaner redovisas ett antal risker med tillhörande kontrollmoment/aktiviteter. Respektive kontrollområde kopplas till en riskvärdering baserad på sannolikheten för att risken ska realiseras samt konsekvensen av denna. Av underlagen framgår att framtagna planer föranleds av en risk- och väsentlighetsanalys som utgör grunden för internkontrollplanerna.

Värt att notera är att kommunstyrelsen och nämnderna använder olika skalor i sina riskvärderingar. Nämnderna arbetar enligt en sammantagen skala på ett till 16, där siffran är en kombination av konsekvens och sannolikhet. Kommunstyrelsens internkontrollplan utgår från ett övergripande riskvärde (ej numrerat) och två separata värderingar av konsekvens och sannolikhet. Skalan för dessa är ett till fem. Med anledning av detta kommer inga riskvärden att redogöras för nedan.

Nedan redogörs för de internkontrollplaner som utvecklats av kommunstyrelsen, socialnämnden samt vård- och omsorgsnämnden i Nyköpings kommun.

Kommunstyrelsen

Av kommunstyrelsens internkontrollplan¹³ redovisas ett antal risker, hur sannolikt det är att dessa inträffar samt konsekvenserna om risken skulle inträffa. Kopplat till respektive risk finns en till tre tillhörande kontrollmoment/aktiviteter. Välfärdsbrottslighet är en av de risker som redovisas i internkontrollplanen för 2024. I tabellen nedan redovisas de två kontrollmoment/aktiviteter som tagits fram kopplat till risken.

Tabell A

Aktivitet	Kontrollmoment
Ta fram plan för att stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet	Åtgärder som behöver vidtas är bland annat: Skapa nulägesbild. Etablera metod och struktur för arbetet med att hantera området; leta/identifiera riskområden, agera, eliminera/minimera riskerna. Beslut om inriktning i det kommungemensamma arbetet mot välfärdsbrott Q1 2024. Analys och metod för bättre rutiner under Q2 2024. Arbetet beräknas starta i verksamheter under Q3 2024. Planen inarbetas i budget 2025.
Utveckla rutiner för kontroll av extern part	Mot bakgrund av den ökade välfärdsbrottsligheten är det viktigt att kommunens organisation är delaktiga i ett stärkt skydd mot oegentligheter vid upphandling och inköp.

¹³ Internkontrollplan 2024 – Kommunstyrelsen 2024-04-23

	Med utgångspunkt från befintliga rutiner och kontroller inom upphandling och inköp, se över och stötta divisionerna i införande av förstärkt kontroll av extern part.
--	---

Områden som redogörs för i internkontrollplanen utöver välfärdsbrottslighet är; hög sjukfrånvaro, otillräcklig kompetensförsörjning, icke affärsmässiga inköp och upphandling, står oförberedda vid kris/krig, brister i samarbetet mellan politik och tjänsteorganisation samt budget i obalans.

Socialnämnden

Av socialnämndens interna kontrollplan¹⁴ redovisas ett antal kontrollområden/risker med tillhörande kontrollmoment samt aktiviteter. Respektive rutin kopplas till en riskvärdering baserad på sannolikheten samt konsekvensen av denna. Under kontrollområde "kvalitet" redovisar nämnden för en risk, kopplat till välfärdsbrott. Risken och tillhörande kontrollmoment redogörs för i tabellen nedan.

Tabell B

Risk	Kontrollmoment
Risk för att köpt vård, stöd och behandling har kopplingar till välfärdsbrottslighet samt risk för otillbörlig påverkan på socialtjänstens myndighetsutövning.	Gällande kopplingar till välfärdsbrottslighet så ska DSO implementera en ny process för uppföljning av upphandlad vård, stöd och behandling. Gällande eventuella påtryckningar på socialtjänstens myndighetsutövning saknas idag underlag kring omfattningen.

Ytterligare risker som redogörs för i internkontrollplanen består utav; risk att extern köpt vård inte upphandlas och följs upp enligt lag och avtal (kvalitet), risk för en rättsosäker handläggning på grund av hög arbetsbelastning inom barn och unga samt risk för att nämnden inte erbjuder rätt vård/insats till barn utan barnets delaktighet (barn & unga).

Vård- och omsorgsnämnden

Av vård- och omsorgsnämndens interna kontrollplan¹⁵ redovisas ett antal kontrollområden/risker med tillhörande kontrollmoment samt aktiviteter. Respektive rutin kopplas till en riskvärdering baserad på sannolikheten samt konsekvensen av denna. Under kontrollområde "Samtliga externa utförare: Välfärdsbrottslighet" redovisar nämnden för en risk, kopplat till välfärdsbrott. Risken och tillhörande kontrollmoment redogörs för i tabellen nedan.

¹⁴ Socialnämndens internkontrollplan 2024 – Datum saknas

¹⁵ Vård- och omsorgsnämndens internkontrollplan 2024 – Datum saknas

Tabell C

Risk	Kontrollmoment
Att utförarna saknar tillstånd och/eller inte betalar skatt och arbetsgivaravgifter på rätt sätt.	Avstämning att samtliga utförare har tillstånd samt sköter skatter och arbetsgivaravgifter.

Utöver ovanstående risk inkluderar internkontrollplan risken "Att myndighetsfunktion äldre tar beslut om tillsyn via besök trots att det skulle gå bra med kamera eller telefon".

3.3.1 Bedömning

Vår bedömning är att nämnderna l allt väsentligt säkerställt att en riskanalys med inriktning på välfärdsbedrägerier har genomförts.

Granskade verksamheter tar fram riskanalys, som utgör grunden för de internkontrollplaner som tas fram årligen på såväl styrelse- som nämndnivå. Samtliga granskade styrelser/nämnder inkluderar välfärdsbrottslighet som område i sina internkontrollplaner, med tillhörande kontrollmoment.

Att området finns med i samtliga granskade nämnders internkontrollplan är positivt, och ger indikation om att kommunen betraktar området som prioriterat både på central nivå och ute hos nämnderna. Framtagna risker är trots detta inte att betrakta som fullt uttömmande och påvisar brister i det djupgående riskanalysarbete som kan bidra till att framtagna kontrollmoment/aktiviteter är otillräckliga och inte nog träffsäkra. Vidare är kopplingen mellan nämndernas och kommunstyrelsens internkontrollplaner, inte minst med anledning av de olika riskskalorna, otydlig. Varför kommunen fortsatt behöver lägga fokus på sitt arbete med riskanalyser och intern kontroll.

3.4 Kontrollaktiviteter och åtgärder

3.4.1 Kontrollaktiviteter

Kontroller kopplat till välfärdsbrottslighet delas mellan sakkunnigt biträde hos respektive nämnd och kontrollfunktioner inom division social omsorg. För divisionen framhålls funktionerna FUT-handläggare (ekonomiskt bistånd) och boendesamordnare vara centrala i divisionens arbete.

Ekonomiskt bistånd

FUT-handläggare ansvarar för det förebyggande arbete mot felaktiga utbetalningar inom ekonomiskt bistånd. FUT är placerad på enheten för ekonomiskt bistånd. FUT-handläggaren håller i en ärendedragning veckovis, under cirka en timme, där samtliga gruppleddare och enhetschefer från ekonomiskt bistånd deltar. FUT genomför därutöver kontroller av ärenden. Historiskt sett har FUT-handläggare framför allt granskat ärenden på uppdrag av handläggare från andra enheter inom ekonomiskt bistånd. Med anledning av tillskjutna resurser för arbetet med FUT är tanken att även slumpmässiga kontroller ska genomföras framgent. Vid granskningstillfället har några slumpade stickprov emellertid inte genomförts.

Rådande arbetsordning ser ut enligt följande:

1. Aktuellt ärende lyfts under ärendedragning för att göra bedömning om att inleda utredning.
2. Om beslut fattas om utredning tar handläggare kontakt med klienten och informerar om kommande granskning.
3. FUT-handläggare genomför granskningen genom bl.a.:
 - a. Kontakt med klienten.
 - b. Hembesök.
 - c. Kontrollräkning av utbetalade summor.
 - d. Inhämtning av underlag i form av folkbokföringsinformation, kontoutdrag, lönespecifikationer.
4. Beslut skickas ut till klienten, som har möjlighet att, om så bedöms, komplettera ärendet.

Vid misstanke om bidragsbrott görs en polisanmälan. Detta uppges göras men de polisanmälningar som har gjorts har alla blivit nerlagda.

Årligen delges socialnämnden en dragning av de utredningar som genomförts under året. Vid behov, under året, genomförs dragningar för det sociala utskottet.

Enligt socialnämndens riktlinjer för ekonomiskt bistånd¹⁶ ska information och rutiner för arbetet med att hantera och förebygga felaktiga utbetalningar finnas att tillgå i verksamhetens kvalitets- och ledningssystem. Rutin för arbete med felaktiga utbetalningar samt processkarta över FUT-processen har delgetts granskningen.

Hemtjänst och personlig assistans

En boendesamordnare finns anställd på kommunen och arbetar med särskild boende och korttidsboende. Inom barn- och ungdomsvården finns en särskild familjehemssekreterare som följer upp placeringarna. Dessa har till uppgift att säkerställa ett systematiskt uppföljningsarbete för placerade barn. Inom personlig assistans finns en avgiftshandläggare som sammanställer medarbetarnas tidrapporter

¹⁶ Socialnämndens riktlinjer för ekonomiskt bistånd, Dnr SN23/56

och skickar dem vidare till Försäkringskassan samt en särskild handläggare som ansvarar för personlig assistans-ärendena (30 %). Ingen motsvarande funktion finns på plats för granskning av hemtjänst.

Myndighetsutövning, kopplat till hemtjänsten, genomförs av division social omsorg på uppdrag av vård- och omsorgsnämnden. Kontroller kopplat till hemtjänstutförare och LOV genomförs av nämnden, vid vilket grundläggande granskning genomförs av tillstånd och ekonomisk ställning. Skulle divisionen upptäcka några eventuella oegentligheter delges denna information till nämnden för vidare hantering.

För assistansersättning sker biståndsbedömning av division social omsorg. Grundläggande granskning av utförare genomförs av ekonomienheten.

För såväl personlig assistans som för hemtjänst (LOV) sker löpande kontroll i form av fakturagranskningar där redovisad tid jämförs med fakturerad tid. Kontrollerna uppges emellertid vara något mer begränsade vad gäller just personlig assistans, då utförarna väljs av klienten/brukaren utan att samma kontroll kan genomföras. Planer finns därför om att stärka kontrollarbetet för personlig assistans.

För hemtjänsten, i de fall då oegentligheter upptäcks, så får leverantören möjlighet att vid två tillfällen i samband med begäran om rättelse, motbevisa att någon oegentlighet upptäckts. Därefter har kommunen möjlighet att avsluta uppdraget. Vid bevis om felaktig fakturerad tid skickas även återbetalningskrav till bolaget.

Beskrivet arbetssätt ej finns dokumenterat i något framtaget styrdokument, men finns med som del av det förfrågningsunderlag som går ut till hemtjänstutförare i samband med upphandling.

Övrigt

En rutin finns på kommunens intranät som beskriver vad medarbetare kan göra vid misstanke om brottslighet, oegentligheter eller missförhållande.

Som del av rutinen definieras de tre huvudsakliga begreppen, brottslighet och oegentligheter, samt missförhållanden. De två förstnämnda definieras som "handlingar där en anställd eller annan anlitad part avsiktligt eller med oaktsamhet brutit mot lagar eller interna regler, instruktioner eller rutiner och där handlingen kan resultera i skada eller förlust". Exempel ges även på typer av "oönskade händelser eller incidenter".

Enligt rutinen har den anställda möjlighet att:

- Ta upp frågan med sin närmsta chef, chefens chef, en medarbetare/chef på HR eller en fackrepresentant.
- Rätt att kontakta annan myndighet, t.ex. Polisen (om brott misstänks) eller Arbetsmiljöverket (vid missförhållanden).
- Rätt att kontakta media, med meddelarfrihet.
- Använda sig av kommunens visseblåsarfunktion (ytterligare information om visseblåsarfunktionen finns att tillgå på intranätet).

Hur rutinen efterlevts i praktiken har inte framkommit av granskningen.

3.4.2 Bedömning

Vår bedömning är att nämnderna delvis säkerställt att förebyggande kontrollaktiviteter identifieras och utförs, dels inför utbetalning av ersättning/stöd/bidrag, dels efter utbetalning av ersättning/stöd/bidrag?

Kontroller genomförs i ett initialt skede, i samband med att en leverantör aktualiseras eller en klient söker om ekonomiskt bistånd. Även vissa kontroller genomförs löpande inom såväl ekonomiskt bistånd som hemtjänsten och personlig assistans. Det framgår emellertid finnas en tydlig brist på systematik för kontroller av hemtjänst och personlig assistans, inte minst då dessa arbetssätt inte finns dokumenterade.

Kontrollerna tycks dessutom variera sett till dess omfattning och systematik, där kontroller för ekonomiskt bistånd framstår som mest strukturerade, och personlig assistans som minst strukturerade. Satsningar på kontrollarbetet för ekonomiskt bistånd och för personlig assistans är positivt, men riskerar att kontroll mot hemtjänsten glöms bort. Viktigt blir således att kommunen säkerställer ett samlat och systematiskt kontrollarbete. Varpå ett sådant arbete behöver tydligt beskrivas och redogöras för i kommunens styrande dokument.

Vår bedömning är att det inte finns rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas vid misstankar om välfärdsbedrägeri.

Arbetet som genomförs vid misstanke om välfärdsbedrägeri bygger vid granskningstillfället, i stort på upparbetade arbetssätt. Detta arbete har endast en svag koppling till kommunens styrande dokument, och arbetsordningar/arbetssätt finns inte dokumenterade. Tydligt dokumenterade arbetssätt möjliggör för ökad systematik och mer djupgående kontroller, nuvarande arbetssätt bidrar till att skapa ett mer reaktivt arbete, än ett förebyggande arbete, vad gäller välfärdsbrott och bedrägerier.

3.5 Samverkan och kompetensstärkande insatser

Av genomförda intervjuer framgår att samverkan i huvudsak sker mellan nämnderna, division social omsorg, samt ekonomienheten. Hur exakt den samverkan ter sig och gränsdragningar mellan involverade funktioner specificeras emellertid inte inom ramen för granskningen.

Tillgång till utbildningsinsatser (inklusive genom intern eller extern samverkan) varierar bland intervjuade för granskningen. FUT-handläggare har exempelvis fått tillgång till utbildning genom Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) och Brottsförebyggande rådet (Brå). Dessa utbildning är emellertid generella, och inte särskild inriktad mot FUT-handläggare inom ekonomiskt bistånd. I övrigt finns planer på att genomföra utbildningar för biståndsbedömare och chefer inom division social omsorg. Huruvida dessa har genomförts har inte framkommit av denna granskning.

Vid granskningstillfället finns inga planer på utbildning av förtroendevalda, eller sakkunniga hos nämnderna.

3.5.1 Bedömning

Vår bedömning är att kompetensstärkning avseende förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier inte tillhandahållits medarbetare och chefer, i form av utbildningar samt intern och extern samverkan.

Arbetet med kompetensstärkning vad gäller förebyggande arbete mot välfärdsbedrägerier har haft tydliga brister i kommunen. En huvudsaklig anledning bakom vår bedömning är att utbildningar inte tillgängliggjorts anställda i tillräcklig omfattning, och i den omfattning det varit tillgängligt finns en tydligt bristande systematik och planering kring vem eller vilka som ska genomgå dessa. Endast FUT-handläggare har, vid granskningstillfället, getts möjlighet att genomföra någon form av utbildning inom området. För division social omsorg finns utbildningar planerade, men för nämnderna finns inga sådana planer.

Bristande styrdokument, som annars kan tänkas bidra till ett kompetenshöjande bland anställda, i kombination med en otydlig samverkan mellan funktioner, bidrar till ett kompetensstärkande arbete som är att betrakta som otillräckligt.

4 Samlad bedömning och rekommendationer

Syftet med granskningen har varit att bedöma om ansvariga nämnder har säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier. Granskningen inriktas på processerna assistentersättning, ersättningar för hemtjänst (LOV) och försörjningsstöd.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att ansvariga nämnder inte säkerställt en ändamålsenlig styrning och en tillräcklig intern kontroll avseende det förebyggande arbetet mot välfärdsbedrägerier.

Bakgrunden till vår samlade bedömning är en överhängande brist på struktur, tydlighet och systematik i det arbete som genomförs. Vissa kontrollmoment finns på plats kopplat till hemtjänstutförare eller klienter inom ekonomiskt bistånd, framför allt inför beslut/tillstånd, men i viss mån även löpande. Rådande arbetssätt finns emellertid inte dokumenterat i några av kommunens styrande dokument, inte heller hur handläggningen ska beakta eventuella välfärdsbrott finns med.

Framtagna internkontrollplaner inkluderar välfärdsbrottslighet som område, men misslyckas med att uppnå fullgod täckning för de risker som kan tänkas uppstå. Huruvida utbildningar har genomförts varierar men en tydlig plan om vilka funktioner som ska ges möjlighet att delta saknas.

Utifrån våra iakttagelser och bedömningar rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Vidareutveckla styrelsens internkontrollplan, med fortsatt fokus på området välfärdsbrottslighet.
- Ta fram ett styrdokument/strategi som tydliggör hur kommunen ska arbeta med att förebygga välfärdsbrottslighet.
- Säkerställa att välfärdsbrottslighet beaktats i de dokumenterade riktlinjer och rutiner som är styrande för handläggningen av ersättning/stöd/bidrag.
- Säkerställa att rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas vid misstankar om välfärdsbrottslighet finns på plats för de verksamheter som vid granskningstillfället saknas sådana rutiner.
- Säkerställa att samverkansarbetet vad gäller det förebyggande arbetet mot välfärdsbrottslighet genomförs utifrån en samlad strategi.
- Säkerställa att relevanta funktioner och förtroendevalda ges möjlighet att genomgå utbildningsinsatser kopplat till området välfärdsbrottslighet.

Vidare rekommenderar vi socialnämnden att:

- Vidareutveckla nämndernas internkontrollplaner, med fortsatt fokus på området välfärdsbrottslighet.

Vidare rekommenderar vi vård- och omsorgsnämnden att:

- Vidareutveckla nämndernas internkontrollplaner, med fortsatt fokus på området välfärdsbrottslighet.

- Ta fram rutiner för vilka åtgärder som ska vidtas vid misstankar om välfärdsbrottslighet för hemtjänst och personlig assistans.

Datum som ovan

KPMG AB

Anders Petersson
*Certifierad kommunal yrkesrevisor
och uppdragsansvarig*

Viktor Tagesson
Verksamhetsrevisor

Nadia Ismael
Verksamhetsrevisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

5 Bilaga A – Granskade dokument och intervjuade funktioner

Följande dokument har varit föremål för granskningen:

- Reglemente för kommunstyrelsen, Dnr KK22/342
- Reglemente för socialnämnden, Dnr KK22/803
- Reglemente för vård- och omsorgsnämnden, Dnr KK19/304
- Handlingsprogram för brottsförebyggande arbete och intern säkerhet, Dnr KK24/242
- Program för social hållbarhet. Dnr KK22/7
- Riktlinjer för systematiskt säkerhetsarbete, 2019-03-20
- Riktlinje rekrytering, HR 2021-12-01
- Vägledning för anställda och förtroendevalda i Nyköpings kommun om mutor och jäv, Dnr KK19/276
- Inköspolicy, Dnr KK15/49
- Socialnämndens riktlinjer för ekonomiskt bistånd, Dnr SN23/56
- Riktlinjer för handläggning inom missbruks- och beroendevården, Dnr SN13/25
- Riktlinjer för handläggning, vård- och omsorgsnämnden, Dnr VON23/8
- Internkontrollplan 2024 – kommunstyrelsen 2024-04-23
- Socialnämndens internkontrollplan 2024 – Datum saknas
- Vård- och omsorgsnämndens internkontrollplan 2024 – Datum saknas

Intervjuer har genomförts med följande funktioner:

- Kommundirektör
- Ekonomidirektör
- Sakkunnig vård- och omsorgsnämnden, socialnämnden samt kompetens- och arbetsmarknadsnämnden
- Divisionschef social omsorg
- FUT-handläggare